

Βίμποργκ, μια πόλη - κόσμημα που χάνεται

/ Γενικά

Πηγή: PhotoXPress

Της Λίντια Γκουμενιούκ

Δείγμα μοναδικής αρχιτεκτονικής, με το μεσαιωνικό κάστρο, τους πύργους και τα γοτθικά καμπαναριά να συναντούν τον φινλανδικό μοντερνισμό του '30 και τον σοσιαλιστικό ρεαλισμό του '50, η μικρή παραθαλάσσια πόλη κινδυνεύει να αφανιστεί από την εγκατάλειψη

Το Βίμποργκ ήταν πάντοτε μια πόλη που είχε τη δική της ανεπανάληπτη και χαρακτηριστική ταυτότητα, η οποία δεν συμβάδιζε με εθνικά ή χρονικά πλαίσια. Χτισμένη πάνω στον ομώνυμο κόλπο του Βίμποργκ, στην βορειοδυτική Ρωσία, δεν είναι ούτε ευρωπαϊκή αλλά ούτε και ρωσική, δεν είναι ούτε μεσαιωνική, ούτε και σύγχρονη. Θα ήταν ορθότερο να χαρακτηριστεί ως «ρομαντική». Το αρχαίο κέντρο με το κάστρο και τα στενά δρομάκια, τα πολυάριθμα σπιτάκια σε στυλ μοντέρνου του Βορρά, το αγγλικού τύπου γοτθικό πάρκο Μονρεπό, το λιμάνι, όλα προκαλούν μια μελαγχολική ρομαντική διάθεση.

Η «ανθρωπογεωγραφία των κατακτητών» του Βίμποργκ άλλαξε πολλές φορές και πιθανόν αποτελεί ένα από τα πιο κλασικά παραδείγματα όπου οι ιστορικές περιπέτειες αντανακλώνται στο πρόσωπο μιας πόλης. Καθότι στο Βίμποργκ άλλαξε τότε φορές όχι μόνο το δημόσιο σύστημα διοίκησης, αλλά και η θρησκεία και η εθνική σύνθεση του πληθυσμού. Συμβολικό είναι το γεγονός ότι το άγαλμα του

θεμελιωτή του κάστρου, Σουηδού στρατάρχη Τόργκιλς Κνούτσον, επί των ημερών του οποίου χτίστηκε το κάστρο, είχε αποσυρθεί αρκετές φορές από την κεντρική πλατεία της πόλης για ιδεολογικούς λόγους και μετά επέστρεφε ξανά.

Καταρρέει λόγω εγκατάλειψης και συμφερόντων...

Τα τελευταία 50 χρόνια το Βίμποργκ καταστρέφεται χωρίς κάποια εξωτερική επέμβαση. Τα παλιά σπίτια καταρρέουν ελλείψει ανακαίνισης και επισκευής, καθίστανται ακατάλληλα για διαμονή και οι ιδιοκτήτες των οικοπέδων μαζί με τους επενδυτές, επικαλούμενοι την κακή κατάσταση των ιστορικών κτιρίων τα κατεδαφίζουν για να εκκαθαρίσουν το μέρος και να κτίσουν νέες κατασκευές. Είναι μια σημαντική αιτία, εξαιτίας της οποίας κινδυνεύει να χαθεί μια μοναδική πολυπολιτισμική πόλη. Και είναι ένα ζήτημα, στο οποίο οι κρατικές αρχές καλούνται να επιδείξουν τη δέουσα προσοχή.

Η χαρά του αρχιτέκτονα

Την πολεοδομία του Βίμποργκ και τη δημιουργία των κτιρίων του είχαν αναλάβει σε διάφορες εποχές ρώσοι, σουηδοί και φιλανδοί αρχιτέκτονες, βοηθώντας ορισμένες φορές αλλήλους, αλλά και καταστρέφοντας πολλές φορές ο ένας τις δημιουργίες του άλλου. Άλλα κτίρια εξαφανίζονταν εν καιρώ ειρήνης και άλλα σε περίοδο πολέμου, ενώ κάποια από αυτά, ύστερα από πολλά χρόνια αποκαθίσταντο στον τόπο που υπήρξαν σαν ιστορικά μνημεία πλέον. Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο μια σειρά από κτίσματα, μεταξύ των οποίων και ο παλιός καθεδρικός ναός, παρέμειναν ερείπια ενισχύοντας κατ' αυτό τον τρόπο τη ρομαντική αύρα του τόπου.

Αν φτάσετε με το τραίνο, τότε η γνωριμία σας με την πόλη θα ξεκινήσει από τη σοβιετική της περίοδο. Ο σιδηροδρομικός σταθμός, η κατασκευή του οποίου χαρακτηρίζεται από τα στοιχεία του κλασικού και του επίσημου, δημιουργήθηκε τη δεκαετία του 1950, διατηρώντας ωστόσο ακόμη και μετά τον πόλεμο το τμήμα αποσκευών που είχαν κατασκευάσει Φιλανδοί το 1913. Τα δύο παλιά πέτρινα γλυπτά αρκούδων, προστατεύουν μέχρι σήμερα δύο πάρκα της πόλης.

Ο σταθμός των λεωφορείων διαθέτει πολύ απλές σχεδιαστικές φόρμες, χωρίς διακόσμηση. Στην ανακατασκευή του είχε συμμετάσχει ο βασικότερος κάποτε αρχιτέκτονας του Βίμποργκ, Φιλανδός Ούνο Ούλμπεργκ.

Από τους δυο αυτούς σταθμούς, στην Παλαιά πόλη οδηγούν δρόμοι οι οποίοι κατασκευάστηκαν κυρίως στο σύνορο μεταξύ 19ου και 20ου αιώνα, διαθέτοντας το στυλ της τεχνοτροπίας του Βορρά . Η διαδρομή περνά μέσα από αρκετά φαρδείς δρόμους, δεξιά και αριστερά από τους οποίους υπάρχουν κτίρια με μεγάλα

παράθυρα, επένδυση από γρανίτη, τμήματα από γυαλί, διακοσμητικά αετώματα γοτθικού τύπου, πυργίσκους, από τους οποίους παρατηρούν ανάγλυφα ζώα και ήρωες από τα σκανδιναβικά έπη.

Το κύριο αξιοθέατο και σύμβολο της πόλης, είναι το κάστρο και ο πύργος του Αγίου Όλαφ, μέρος του οποίου έχει διατηρηθεί από τον 14ο αιώνα. Σήμερα βρίσκεται εκεί το εθνογραφικό μουσείο το οποίο δίνει τη δυνατότητα σε αυτούς που αγαπούν τις ριψοκίνδυνες καταστάσεις να ανεβούν από την παλιά ατέλειωτη σκάλα στο πλάτωμα του τρούλου και να παρατηρήσουν όλο το Βίμποργκ από το ύψος που πετάνε τα πουλιά...

Από εδώ φαίνεται καθαρά η Παλιά πόλη, η οποία ξεχωρίζει από τα καμπαναριά του πρώην καθεδρικού ναού που υψώνονται μοναχικά, και που τελειώνει στα χαοτικά μεσαιωνικά δρομάκια από όπου ξεκινά η πόλη με τον τυπικό ευρωπαϊκό σχεδιασμό, η οποία και αυτή με τη σειρά της βυθίζεται στη ζώνη των σοβιετικών οικιστικών κτιρίων και τις νεόκτιστες βιομηχανικές μονάδες. Επίσης, από τον πύργο μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι σχεδόν όλα τα γνωστότερα μνημεία του Βίμποργκ βρίσκονται σε κάποια απόσταση από τα υπόλοιπα κτίρια. Ο μεγάλος σουηδικός Στρογγυλός πύργος του 16ου αιώνα ξεχωρίζει στην πλατεία ανάμεσα στα άλλα σπίτια που έχουν κτιστεί πολύ αργότερα. Εξαιτίας αυτής της παραφωνίας σχεδίαζαν μάλιστα να τον κατεδαφίσουν, αλλά τη δεκαετία του 1920 αποφάσισαν να τον μετατρέψουν σε τόπο χαλάρωσης, δηλαδή σε καφετέρια.

Δίπλα από το λιμάνι την προσοχή τραβά ένα ασυνήθιστο ημισφαιρικό κτίριο με σύγχρονες γραμμές, δημιούργημα και αυτό του Ούνο Ούλμπεργκ, το οποίο κάποτε υπήρξε μουσείο και σχολείο, ενώ σήμερα στεγάζεται σε αυτό ένα εκθεσιακό παράρτημα του Ερμιτάζ της Αγίας Πετρούπολης. Στον καταπράσινο λόφο ακριβώς απέναντι από το κάστρο ορθώνεται το κτίριο της Δημόσιας βιβλιοθήκης το οποίο είχε κατασκευάσει το 1933 ο διασημότερος φιλανδός αρχιτέκτονας Άλβαρο Άαλτο. Το συγκεκριμένο καθολικά αναγνωρισμένο αριστούργημα του μοντερνισμού, κινδυνεύει και αυτό να περιέλθει σε ετοιμόρροπη κατάσταση.

Το τελευταίο διάστημα στην περιοχή της Παλιάς πόλης κατεδαφίστηκε σχεδόν ένα ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο. Λόγω της επικίνδυνης κατάστασης στην οποία βρίσκονταν, καταστράφηκαν ρωσο-φιλανδικά σπίτια από την εποχή της μοντέρνας αρχιτεκτονικής. Ειδικοί και αρχιτέκτονες εκφράζουν την κοινή πεποίθηση ότι μάλλον αυτό δεν θα είναι το τελευταίο ανάλογο περιστατικό και ότι η καταστροφή

των ιστορικών κτιρίων της πόλης θα πρέπει να σταματήσει.

Φαίνεται ότι αυτή τη στιγμή στο Βίμποργκ βρίσκονται στο όριο του αφανισμού σχεδόν τα πάντα: Από τα σουηδικά σπιτάκια του 15ου αιώνα ως τα πρώτα ψηλά φιλανδικά κτίρια της δεκαετίας του 1930. Επομένως, είναι πραγματικά ανάγκη να βιαστεί κανείς να επισκεφτεί την πόλη αυτή, πριν μετατραπεί από ένα υπέροχο ρομαντικό φάντασμα σε μια θλιβερή σκιά αναμνήσεων.

Πηγή: rbth.gr